

La conquesta de Granada celebrada a Girona

crònica

El plorat Lluís Batlle i Prats, en altres temps arxiver de l'Ajuntament de Girona, fou el primer que transcriví en els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (1946) la documentació sencera dels manuals d'acords —*negotiorum juratorum*— de la nostra ciutat, en els quals hi ha notícies sobre les festes celebrades a Girona per commemorar la conquesta de Granada a mans dels Reis Catòlics.

El rei Ferran escriu una carta en castellà des de Granada «a los amados y fideles nostros los Jurados de la ciutat de Girona», a través de la qual els fa saber que s'ha donat «benaventurade fin a la guerra que havemos tenido con el rey y moros y reyno de la ciutat de Granada, enemigos de nuestra Sancta Fe Catholica».

De retop d'aquesta notícia tan esperada per tota la cristiandat en la guerra contra l'infidel, els jurats de Girona s'apressen a organitzar un faust programa de celebracions religioses i profanes durant els mesos de gener i febrer de 1492, de les quals, avui,

commemorem els cinc-cents anys.

El tema de la festa

gran atenció. Les festes reials, els saraus públics, les evocacions en nom d'una gesta tenen un component parateatral innegable, alhora que també interessen l'estudiós de l'art i l'historiador de les mentalitats per la seva magnificència, esplendor i càrrega simbòlica. Jordi Rubió, erudit i estudiós de la nostra literatura, també s'adonà de la importància d'aquestes celebracions fetes a Girona i les inclogué en la seva *Història de les literatures hispàniques*.

D'una banda, són festes populars en les quals el poble s'integra, hi participa. D'una altra, la col·laboració dels gremis, corporacions i forces vives de la ciutat els donen un caire de manifestació ciutadana de primer ordre. Els veïns del barri de Sant Pere recorren els carrers amb cavalls, tambors i altres alegries. Els de Sant Fèlix amb grans falles, graneres i llanternes van també per la ciutat. A la plaça del Vi, de l'Oli i de les Cols s'hi féu una gran cavalcada amb la presència d'un personatge que representava un cardenal que anava de costat amb un nombrós seguici de gent a cavall.

Les processons recorren la vila i s'enramen els principals carrers per on han de passar les desfilades. De nit comencen les il·luminacions i balls a les places amb la presència de cobles de músics i joglars de Cassà i Aiguaviva. Des del punt de vista teatral i escenogràfic són molt importants els entremesos, les celebracions al carrer. Encara que els documents no siguin gaire explícits, sabem que uns veïns de la ciutat o gent vinguda

pública ha merescut de la historiografia recent una

de fora van representar la «presa de l'Alfama, Alhama o Alhambra». Un bàndol de cristians l'assetjava, mentre un altre, de moros, la defensava per dintre i per fora «eren molt ben ornats de vestidures e altres ornamentals».

A l'endemà, a la plaça de la Catedral, els capellans i clergat de la Seu van fer també una representació en la qual un fíngit cardenal venia de Roma a coronar els reis com a emperadors. El cardenal, que anava tocat amb una vestimenta molt espectacular, era acompanyat dels falsos reis. Descavalcaren al peu de l'escala de la catedral i pujaren a poc a poc fins que arribaren a un setial preparat per a aquesta ocasió. Un cop asseguts allí, començà la cerimònia de la coronació: «Arribà dit cardenal vestit ab

capa de grana e capell vermell, acompanyat de bisbes e prelats, e en dita scala ere aparellat lo bell cadafal molt honrat».

Finalment, per una altra representació a la plaça de les Cols sabem que s'hi va reconstruir un gran decorat, avui inimaginable, com si fos la filmació del Cid a Peníscola, de la ciutat de Granada, dintre de la qual es trobaven els moros. A fora hi havia el campament cristià, els pavellons, les tendes, els soldats «los quals anaven molt ataviats e en ordre e cascú féu passada per ciutat ab nombre de gent a cavall e de peu, e ab furs divises e liureyes e banderes».

Uns personatges representaven els Reis Catòlics; altres, el cardenal d'Espanya, el duc de Sevilla o el comte de Cabra, etc. Vegeu, doncs, si ja n'estàvem d'integrats a la

història d'Espanya. El manual diu: «E representaren aquí la presa de la ciutat de Granada, molt magníficament e ab gran despesa». Totes aquestes autoritats anaven amb el seu seguici de peu i a cavall amb nombroses banderes i estendards. Els habitants de Girona deien que mai no s'havia vist «fer tan gran gala com aquesta».

Ara per ara, i potser no ho sabrem mai, s'ignora si aquestes representacions amb tanta magnificència i mitjans tècnics tenien la seva part de diàleg. Quina llengua empraven?, o potser només eren representacions fetes a partir del gest, la mímica, l'arquitectura efímera?

PEP VILA